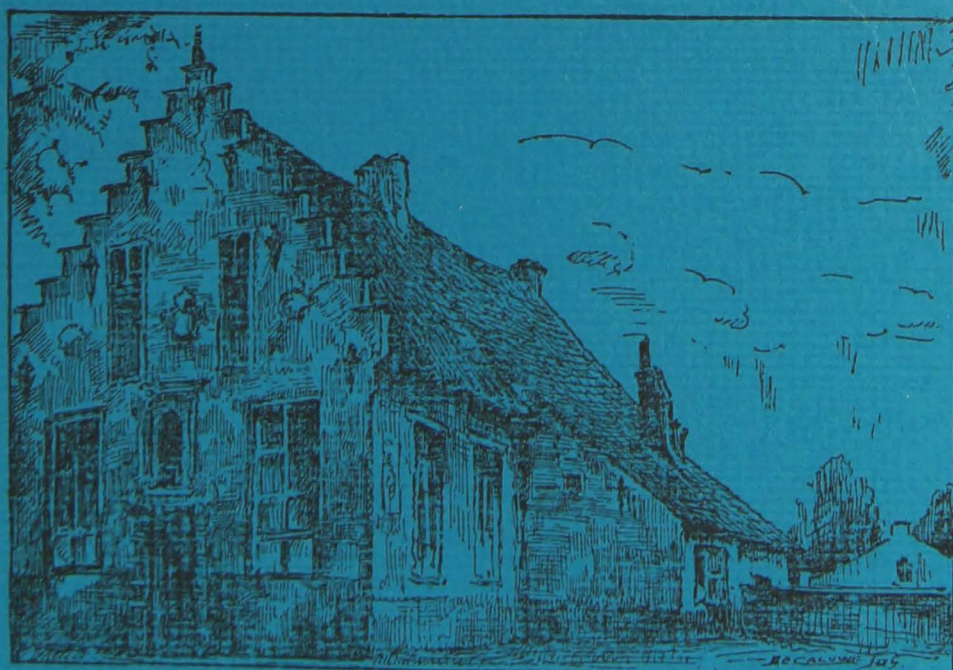

WACHTEBEKE

3

« OUD-WACHTEBEKE »

HEEMKUNDIGE KRING

Wachtebeke

P B 1 1 2 5 8 6 1

DECEMBER 1973

HET PASTOREEL HUYS TE OVERSLAG

Er is reeds sprake van een huis voor de pastoor van het jaar 1634, toebehorende aan een zekere Joris De Reu, door de pastoor van af 1690 gekocht, door Gerardus Claeys, die het verpacht heeft aan de paters recolletten voor 10 pond, mits de pachter moet betalen alle lasten, ende verpachter langs zijn pachter, van welk huys nu gekocht is en ingebruik gekomen vanaf 1692 aan de paters recolletten.

Die pastoor Claeys is van het jaar 1692 tot pastoor benoemd in Ursel en heeft het huis verkocht aan het bisdom. De bisschop heeft het gekocht voor pastorij, waarvan acte als volgt :

„Philippus Gerardus van der Noot, door de gratie Gods en van den H. Apostolische stoel, bisschop van Gent; alle deghene die dese sullen sien ofte hooren lesen saligheit in den Heere... Doen te weten dat alsoo wij voor onsen ontfangher Jan Bapt. van Risseghem op den 30 November 1700 van heere ende mevr. Gerardus Claeys, Cov. emmers Joris De Reu, ghecocht hebben zeker huys stede ende erfe ghelegen op den Overslagh, ambacht van Assenede, tegenwoordigh bewoont door de paters missionarissen, recolletten, aldaer wij verclaeren hetselfde huys, stede ende erve, daer mede gaende tot hun lieden ghebruyk liberlyck ghegeven te hebben, gelijk wij mits desen gheven solanghe deselve missionarissen aldaer sullen noodigh wesen, ende ofte het ghevende dat in toecomende tijden ter voornoemde plaatse noodigh waaren ghestelt te worden eenen weselijcken pastoor ende gheen andere middlen ghevonde en weerden om aldaer voor denselven té besorghen een pastoreel huys, wij verclaeren dat het selve in sucke gheval daer te dienen sal. Ten ware door de vrienden effens ofte andere sulckdanigh pastoreel huys wordende besorght, wij begeren, dat hetselve huys promptelijck sal worden vercocht door onse meesters (su seffens) in digniteyt ende de penninghen daarvan procederende promptelijck ghe-distribueerd aanden armen van ons bisdom, ordonneerende te dien effecte dese acte neffens de brieven van toecomste van selve huys gheleit te worden in de archieven. Actum in ons paleis Episcopael onder onse seghel en de signature missgaeders deghene van onse secretaris, desen Thiende Januari duisent sevenhondert.”

In het pastoreel archief staat nog het volgende :

„De paterey, nu pastoreel huys schijnt ten meerdere deele aan de kerkfabriek gegeven te zijn door de bisschoppen van Gent en ander weldoeners, doch in de archieven is diensaangaende niets uitdrukkelijk te vinden, dan alleen dat in het jaar 1759 door zijn hoogwaardigheid den Bisschop van Gent aan de residerende paters gegeven zijn elf schoone eyke boomen en veertig pond groote tot het eropbouwen van den nog bestaenden houtstal die is afgebroken in het jaar 1967 wegens zijn bouwvallige toestand.

Aen de pastorij of beter aan de kerkfabriek behooren toe den uitplant der Canada boomen langs de straete, noord en westkant, ook de boomen in de dreve lijdende naer de kerk en de boomen in het ronde van het kerkhof. Aen het pastoreel huys behooren toe de volgende huysmeubelen ten gebruike der Heeren pastoors die de pastorij bedienen :

1. een staende horlogie met kasse
2. een oud coeuil de buf
3. twee hoekkastjes
4. eene groene zitbank
5. eenen houtbak
6. eene strijktafel met afhangende blaeren
7. een goede herder
8. eene schildeij O.L. Vrouw en een christus beeld in de groote keuken
9. een grote menagekas ook gemelde keuken
10. twee ingemaekte leynwaedkassen staende tusschen de schauw op voorkaemer der tweede statie oostkant
11. een furnuys en ingemetselde jacht in het schotelhuys.

Zijn verdwenen, of versleten, bijna al deze meubelen.

Het heden bestaende pastoreel huys is door de kerk gebouwen ten jaere 1860. De fabriek heeft tot dat eynde van den staet eene subsidie van twee duizend fr. bekomen alsook een gelijcke somme van de provincie. De fabriek zal jaerlijcks benevens den intrest der geleende gelden eene somme van 500 fr. afleggen tot het total amortissement der lening.

Wat de hof en de dreve aengaat deze werden gegeven door verscheidenen in het jaer 1706 : Belle Groene, Deogratias 't Kint, Judocus De Vos, Joanna Bouegoys en Theresia.

„Alzoo tot het maeken van de voornaemde dreve nodig is omtrent de dertig roeden landts, onbegrepen de maete, die zoude moeten komen uyt het opsteynde van den hof of lochting van Jan van Slycke, liggende op de noordzijde van de voornoemde gegevene partij, zoo is 't dat Jan van Slijcke voornaemd om de paters contentement te doen heeft gecedeerd gegeven en absoluut afgegaen zoo hij cedeert ende afgaet bij deeze ten profijte van de voornoemde provincie of den goenen macht is hebbende uyt den naeme van den Paus van Romen de voornoemde dertig roeden lands ofte daer omtrent onbegrepen de maete, mits dat hij ook vermoegt aen te nemen in forme van mangelynge, gelijk dertig roeden ofte daer omtrent ook onbegrepen zijnde het westeynde van de voornaemde gegevene partij, alles met belofte van 't houden voor goed ende van weerde.

Alsdus gedaen ter presentie van Dheer Pieter Bogaert ende Gilles Hansaert, geestelijken vader van de voornaemde Paters, die deeze benevens den voornaemden Jan van Slijck hebben ondertekent ten jaere en dagen als voren.

+ 't merck Jan van Slijck - P. Bogaert 1706
G. Hansaert 1706.

PROCES-VERBAAL DER AENBESTEDING

VAN HET PASTOREEL HUYS

Ten jaer 1859 den 27 december teh thien uren 's morgens in het lokaal van J.J. Spiessens te Overslag-Wachtebeke, plaets en uur voor de volgende handeling vastgesteld, naer afkondiging en invoeginge in de nieuwsbladeren is er door de president en andere leden van den kerkenraad overgegaan tot de aenbesteding in een lot van het opmaeken van een nieuw pastoreel huis volgens plan goedgekeurd door de commissie van monumenten den 20 Junius 1859 en volgens het kohier van lasten goedgekeurd door de permanente deputatie van Oost-Vlaanderen in dato 10 Sept. geregistreerd te Lochristi den 4 Nov. 1859 Vol. 36 Foli 75.

Naer lezing met luidere stemme der conditien is er aan het publiek kenbaer gemaekt dat er ging overgegaan worden tot het aenverden de soumissionen, waertoe ook immediatelijk is overgegaan en voor resultaat heeft gehad dat de volgende soumissionen zijn gegeven :

1. Charles Verscheuren	Moerbeke	12059 F
2. Joannes Maeszele	Overslagh	12000 F
3. Lud. Van Himme & Mol	Wachtebeke	11000 F
4. Augustus De Ceulener	Bouchaute	11300 F
5. J. Tacq	Zelsaete	12970 F

Vervolgens is den leegsten soumissionares geweest B. De Mol en Lud. Van Himme voor eene somme van elf duizend franks. Daarna is deeze leegste somme andermael opgeropen bij afbod telkens met thien francken afslag, waer van den uytslag is geweest dat als leegsten mijnder is geweest Sieur B. de Mol te Wachtebeke voor eene somme van negen duizend negen hondert vijftig francs. Diensvolgens is deezem persoon met zijn borg Lud. Van Himme te Wachtebeke door mij president en overige leden van den fabriekraad voor definitieve aennemer verklaerd.

Gedaen ten dage en plaetse als boven in de tegenwoordigheid van J.J. Spiessens en J.B. Ceuleners bijde wonende te Wachtebeke getuygen hier toe aenziens die dit proces-verbael met den aennemer en zijne borg benevens ons ondertekent hebben.

Overslagh 27 December 1859.

Daartoe heeft de kerkraad een lening uitgeschreven van 5000 fr. en machtiging bekomen in obligaties van 500 fr. aan 4 % : „gezien de bemachtiging van zijn hoogw. den Bisschop van Gent en aen den prov. raad van O. Vl. stellen wij vast dit jaar ene lening aan te gaen van vijf duizend francken a 4 % tot opbouw der pastorij en zal deeze lening gedood worden met jaerlijks benevens de intresten volgens loting eene actie van vijf hondert fr. af te leggen.

Bureau Kerkmeesters : President : Damianus Van Bambost
Tresorier : Francis Van Bambost
Secretaris : Ferdinandus Weemaes

Gekozen : Antonius Van Laere in april 1860

Leden : Eduard Steenput, pastoor
Fr. Stoop
M. Mattelé

HET KERKHOF

Een veel besproken onderwerp en voorwerp van twist en ongehoegen bij de bevolking, omdat het zo klein en ongeriefelijk is, zo zanderig en zo moeilijk om altijd maar opnieuw graven te maken voor nieuwe lijken waar er misschien reeds 20 à 30 begraven lagen...

Een archiefstuk van het duivelsteen meldt: „Anna Lippens en Pieter Joannes Thierens geven ende jonnen aende capelle van den Overslagh grond om de kapelle op te timmeren zoverre als het oude kerkhof benefens onse grond is strekkende westwaerts tot tegen de dokter Lippens ende zuid tot tegen Jan van Slijcke mits de voornoemde kapelle of ter kapelle minstens alle jaeren zullen doen doen binnen de voorsijde capelle eene zielemissie voor onse overleden vrienden ofte voor ons als wij uyt deze wereld sullen gescheiden zijn. Maar al het kwaads te gebeuren dat de capelle op een andere plaetse gezet wierd ofte getransporteerd, zo te dan de voorsijde grond weder aen dees of onse hoirs komen mits dat de capelle van de voornoemde conditie sal ontslagen zijn.

Acte 14 Nov. 1702.

Dus bestond het oude kerkhof al lang; Hoe lang ?

Toen de kerk te Zuiddorpe in 1646 aan de hervormden werd toegewezen, werden de Rooms-Kath. Van Zuiddorpe ondergebracht bij de parochies Wachtebeke, Moerbeke en Stekene. Later werden zij kerkelijk ondergebracht bij de parochie van Overslag, tot er in 1788 weer kerkdiensten te Zuiddorpe plaatsvonden. Zodoende werden de R.K. overledenen van Zuiddorpe ook te Overslag begraven.

Eerst in 1817 werd te Zuiddorpe de kerk gebouwd, waarbij tevens in de R.K. kerk een begraafplaats zal zijn voorzien.

De lijsten van de begravenen van 1758 tot 1793 berusten in het archief van de stad Axel; zij zijn weliswaar onvolledig, maar geven ons toch een beeld van de hoeveelheid die op het kerkhof van Overslag moet liggen.

Vanaf 1758 tot 30 juni door Cornelis De Reu tot Zuiddorpe, grafdelver te Overslag, en vanaf 1 juli 1768 tot 1793 door Cornelius Van Hoeve, - 's Heerens dienaar tot 1788 te Zuiddorpe en vanaf 1788 te Overslag.

1758 vermeld : een kint van Joannes Cleemnet

1760 vermeld : 5

1784 vermeld : 14

1763 vermeld : 8

1785 vermeld : 18

1766 vermeld : 6

1786 vermeld : 10

1767 vermeld : 6

1787 vermeld : 12

1778 vermeld : 12

1788 vermeld : 20

1779 vermeld : 24

1789 vermeld : 13

1780 vermeld : 26

1790 vermeld : 24

1781 vermeld : 20

1791 vermeld : 20

1782 vermeld : 12

1792 vermeld : 16

1783 vermeld : 29

1793 vermeld : 15

Voor een derde waren er kinderen bij, die stierven bij de geboorte of enkele weken nadien...

Nota :

Op 22 April 1768 wordt iemand vermeld,, wonende op questenessen bodem" en op 9 November 1766 eveneens iemand op „questenessen Bodem".

Dit was dus op een punt waar de grens ligt tussen Staats-Vlaanderen en de Oostenrijkse Nederlanden, die nog niet definitief was geregeld, het geen eerst later plaatsvond.

E.H. pastoor Strobbe

D.J. Oggel
1e wethouder, Axel

Dr JULES PERSYN

(vervolg)

2. ZIJN WERK

Wanneer we de bibliografie van Persijn bundelden, werden we zodanig gekonfronteerd met een massa van publikaties, dat dit tweede deel quasi kwantiteit het eerste gevoelig overtrof.

Daar we van mening zijn, dat wegens de ingesteldheid van ons tijdschrift, de „mens” Persijn dient te primeren op zijn werk, hebben we ons enkel beperkt tot de hoogtepunten uit zijn gevuld maar helaas te kort leven.

Het levenswerk van Dr. Persijn was ongetwijfeld de „Schaepman”-figuur.

Als kind bracht Juul samen met vader Persijn geregeld bezoeken aan zijn oom, Edward Aper, die te Overslag, even boven de grens woonde en op litterair gebied een grenzeloze bewondering koesterde voor de Nederlandse priester-letterkundige-politiekeer. Hoe zou Schaepman daar niet ter sprake gekomen zijn.

Vanaf 1899 las hij over Schaepman en behandelde hem in „Met tijd en Vlijt”.

Schaepman fixeert als het ware zijn geest.

In 1903 krijgt Dietsche Warande en Belfort twee bijdragen, waarin de jeugd en de studietijd van Schaepman worden behandeld.

Dan wordt het een tijd van rusteloos opsporen, met echte gretigheid, „een echte jacht op Schaepmanniana. Al de steden en dorpen van Holland ketst hij af...” (1)

In 1912 verschijnt het eerste deel van het reuzenwerk. Dit eerste deel telde 544 bladzijden.

In 1915 wordt „Dr. Schaepman” 2e deel in „Het Centrum” afgewerkt in wekelijkse feulletons. Dit 2e deel omvat maar eventjes 739 bladzijden.

In 1917 verschijnt nog steeds in „Het Centrum” de regelmatige wekelijkse bijdrage over Schaepman. Zo groeit het derde deel van het reuzenwerk dat Dr. Persijn wijdde aan de strijder voor Katholieke ontvoogding in Nederland.

1927 brengt ons het 3e deel - 1e stuk van „Dr. Schaepman”. Hiermee is de Schaepmanbiografie nog niet volledig. Het lag ongetwijfeld in de bedoeling van de schrijver ook de rest af te maken.

De nodige documentatie was verzameld, zelfs gedeeltelijk verwerkt, maar bleef helaas onvoltooid.

Uitgebreide biografiën van Persijn verschenen o.a. over August Snieders, Lodewijk van Deyssel, Hendrik Ibsen, Dante... e.a. (2)

Een tijdlang publiceerde J. Persijn in tijdschriften onder de deknaam van „J. NIJPERS”. Een anagram van zijn naam. Een deknaam als kritikus, niet slecht gekozen. (3)

Toen Persijn bij zijn 50e verjaardag grandioos gehuldigd werd, heeft hij verklaard : „want, Dames en Heren, eigenlijk ben ik een passieve !...” (4)

Zijn toehoorders hebben gelachen, omdat ze allen wisten dat hij tot de groep der meest actieve en hardst werkende mensen in Vlaanderen behoorde.

Ter illustratie daarvan, verwijzen we naar zijn bibliografie.

GEPUBLICEERDE WERKEN : Bundels

1903 „Electra”

1906 „Menschen en boeken”

1907 „Kiezen, Smaken, Schrijven. „Overdruk uit Gedenkboek der Leuvensche Vacantieleergangen.

— 1909 kende zijn 3e uitgave, vermeerderd met „Onze Letterkunde in Vogelvlucht”.

— 1926, 8e uitgave, aangevuld en omgewerkt.

1910 „Kritisch Kleingoed : Vlaanderen”. Met een 2e uitgave in 1919. Hoogstraten.

1912 „Dr. Schaepman” - 1e deel (1844-1870) - Utrecht.

1914 „Kritisch Kleingoed : Nederland” - Hoogstraten.

1914 „Kijkjes op de Letterkunde van elders : Noorwegen” - Antwerpen.

1916 „A Glance at the Soul of the Low Countries” - Londen.

„Dr. Schaepman” - 2e deel (1870-1880) - Utrecht.

- 1919 „Lod. Van Deysse, Om. K. De Laey" - Hoogstraten.
- 1925 „Aestetische Verantwoordingen" (Vlaamsche Bijdragen I) - Antwerpen.
 „August Snieders en zijn Tijd" -1e deel. (Vlaamsche Bijdragen VIII) - Antwerpen.
- 1926 „August Snieders en zijn Tijd" - 2e deel. (Vlaamsche Bijdragen IX) - Antwerpen.
 „August Snieders en zijn Tijd" - 3e deel. (Vlaamsche Bijdragen X) - Antwerpen.
- 1927 „Gedenkdagen" - 1e deel. (Vlaamsche Bijdragen IV) - Brussel.
 „Gedenkdagen" - 2e deel. (Vlaamsche Bijdragen V) - Brussel.
- 1927 „Dr. Schaepman" 3e deel, 1e stuk (1880-1881), 's Gravenhage.
- 1928 „Hendrik Ibsen" 1e deel (Vlaamsche Bijdragen XVII) - Brussel.
- 1929 „Hendrik Ibsen" 2e deel - Brussel.
- 1931 „Alb. Steenhoff-Smulders en M. Koenen" - Leuven.
- 1932 „Studien en Lezingen" - Brussel.

WERKEN IN BROCHURE-VORM UITGEGEVEN

- 1902 „De Psychologie van het Woord". Verhandelingen van de K. VI. Hoogeschooluitbreidingen nr. 47 - Antwerpen.
- 1911 „De Noorweegsche Letterkunde". Verh. van de K. VI. Hoogeschooluitb. nr. 137 - Antwerpen.
- 1921 „Dantedag" der Kon. VI. Academie - Gent.
- 1922 „Dr. Schaepman" nr. 22 van het Geert Groote Genootschap, 's Hertogenbosch.
- 1925 „Aug. Snieders" Feestrede in de Kon. VI. Academie- Antwerpen.
- 1928 „Over de Divina Commedia" nr. 239 van het Geert Groote Genootschap, 's Hertogenbosch.
 „Ibsen's Jeugd" nr. 262 Verh. van de Kon. VI. Hoogeschooluitbr. - Antwerpen.

SCHOOLUITGAVEN

- 1909 „M.E. Belpaire" nr. 13-14 in de reeks Ned. Schrijvers voor
het Middelb. onderwijs.
„Dr. Schaepman : gedichten" nr. 18-21, idem.
- 1912 „Proza en Poëzie van en voor den Handel" Leerboek voor
Hoogere Handelsscholen.
- 1913 „Dierensprookjes door Om. K. De Laey" - Leuven.
- 1918 „uit het Werk van Dr. Jul Persijn" voor het M.O. - Brussel.

Vanaf 1911 tot en met 1928 verschijnen er nog een zevental publi-
katies waarin Dr. Persijn de hand heeft, hetzij bij de samenstel-
ling of in het verzorgen van een inleiding.

Zijn bijdragen in tijdschriften en bladen zijn zo omvangrijk, dat
het, binnen dit bestek, buiten onze mogelijkheden valt ze allemaal
weer te geven. Wie zich van de omvangrijkheid wil overtuigen
verwijzen we graag naar :

„Prof. Dr. J. Persijn Gedenkboek 1878-1928" van blz. 79 tot en
met 97 en,

„Dr. J. Persijn, Zijn Leven, Zijn Werk" door M. Boey van blz. 102
tot 104.

Om U echter een denkbeeld te geven van die omvangrijkheid,
hebben we eraan gehouden de tijdschriften en bladen waarin
Persijn publiceerde weer te geven. Laat ons daarbij niet uit het
oog verliezen dat in diverse tijdschriften per jaargang soms meer-
dere bijdragen verschenen.

Jong Dietschland : 1900, 1902, 1928.

Dietsche Warande en Belfort : 1901 tot 1914, 1919 tot 1923 en
van 1928 tot 1931.

Annuaire de l'Université Cath. de Louvain : 1902.

De Vlaamsche Strijd : 1906.

Hooger Leven : 1906 tot 1908, 1911, 1913, 1929, 1930 en 1931.

Jaarboek van het Davidsfonds : 1909, 1910.

Van Onzen Tijd : (Amsterdam) 911.

Handelsblad van Antwerpen : 1911.

Gand-Exposition : 1912.

Ons Volk Ontwaakt : 1912, 1913 en 1922.

Het Centrum : 1912, 1913, en 1915 tot 1918, 1924 en 1925.

De Tijd : (Amsterdam) 1912, 1917.

De Toneelgids : 1913.

Verslagen en Mededeelingen der Kon. Academie : 1913, 1914,
1921, 1925, 1927, 1929, 1930 en 1931.

De Lelie : 1914.

Vrij België : 1916.

Het Algemeen Handelsblad : (Amsterdam) 1916.

Het Vlaamsche Land : 1920.

De Standaard : wekelijks 1920, 1921 en 1922.

Boekengids : 1923, 1924, 1926.

Tijdschrift voor Taal en Letteren : 1925, 1926.

Onze Jeugd : 1926.

Ons Leven : 1927.

De Boekzaal : (Tilburg) 1927.

Vlaamsche Arbeid : 1929, 1930.

DE SMET ERIK.

(1) Prof. A. Boon, in het Aprilnummer van Dietsche warande en Belfort, 1928, blz. 21.

(2) Zie bibliografie.

(3) NIJ PERS PERS IJ N

(4) Gedenkboek blz. 58.

Iets over het bouwen van een stenen klapbuis op de Langelede 1780 ⁽¹⁾

Maar al te vaak wordt over het hoofd gezien dat heemkunde niet alleen een terugblikken is in het verleden. De noodzakelijkheid om het hedendaagse vast te leggen laat zich thans meer voelen dan een paar decennien terug.

Nooit heeft de technologische evolutie zo een vaart genomen als na de tweede wereldoorlog.

Het algemeen patroon dat een paar honderd jaar omzeggens ongewijzigd bleef — hoofdzakelijk te wijten aan de minimale mogelijkheden van de volksklasse — ondergaat plots grondige wijzigingen. De historicus wordt tegen de klaagmuur gezet, men verwijt hem te weinig interesse aan de dag te leggen voor zijn eigentijdse gebeurtenissen. Helaas, het gevaar is niet denkbeeldig dat ditzelfde zich telkens herhaalt.

Om dit gevaar te weren. — zij het dan in geringe mate — is het nu onze betrachtiging periodiek een detail naar voor te brengen, uit één van de vele nog bestaande ambachten. Onze bronnen zullen hoofdzakelijk geput zijn uit 17e, 18e en 19e eeuwse documenten.

Het doel en onze hoop berust nu telkens bij een paar van onze leden. We verlangen van diegenen welke thuis horen in het desbetreffende ambacht, dat ze ons aan de hand van de gegevens, uitvoerig relaas zouden bezorgen zoals hetzelfde hedendaags nog gebeurt.

Aldus kan eenieder aan bod komen om zijn steentje bij te dragen tot het vastleggen van handelingen en methoden die vandaag in zijn, maar morgen tot het verleden kunnen behoren.

De **klapbuis** behoort tot één van de kleinste en tevens eenvoudigste vormen van sluis, welke zeer veel toepassing vindt in waterzieke gronden. Ze heeft een dubbel doel: enerzijds het afvoeren van water in één bepaalde richting (meestal van een gracht naar een kanaal), anderzijds verhinderen dat bij het stijgen van het waterpeil in het kanaal water zou overvloeien naar de grachten.

Vooreerst moet een put gemaakt worden van 20 voet breed en 46 voet lang, dit volgens grondplan A.

Aan de zijde van het kanaal zal men een **kistdam of vingerling** construeren om de werken droog te houden.

Volgens tekening zal men 51 paaltjes slaan van 6 voet lang en 7 duim dik, waarop met pinnen en gaten de **slikhouten** zullen gelegd worden (2). De pinnen van de palen moeten 6 duim lang en 2 duim dik zijn.

Tussen de slikhouten van het **stortebedde** en deze waarop de **frontmuur** van de **klipdeuren** gemaakt worden, evenals aan deze van het **ontvangbedde** plaatst men een rij **paalplanken** met **kraai-bekken** in elkaar gewerkt (50 drieduimsplanken in reeksen van drie).

Vervolgens moet de ganse grondslag en acht **conterforten** belegd worden met 328 voet tweeduimse planken, welke zo dicht mogelijk moeten gesloten en gepekt worden.

Op het ontvang- en stortebedde moeten vier arduinen dorpels geplaatst worden van 4 voet lang en zes bij acht duim dik, dit om de stenen vloer te stuiten welke dient aangelegd te worden met de steen op de zijkant. Om vervolgens de dorpels zelf op hun plaats te houden maakt men gebruik van 8 ijzeren ankers van 5/4 duim.

Alle rechtstaande muren dienen op een dikte van twee **Rupelmondse** grote stenen gemaakt te worden, dit tot op een hoogte van drie voet boven voornoemde vloer. Ditzelfde is van toepassing voor de **vleugels** tot op de hoogte van de frontmuren.

In de frontmuur aan de zijde van de vaart, wordt op de **slagdrem-pel** het **arduinen cassijn** geplaatst waarin de klep moet hangen. In de onderste dorpel moet een slag gekapt worden van 2 duim diep en 7 duim breed, in de 2 **slagstijlen** en de bovendorpel maakt men een slag van 2 duim diep en 3 duim breed.

De arduinen ramen moeten met ijzeren hoeken en met lood vastgegoten worden.

De klippen dienen gemaakt te worden op een eiken raam en op het einde overdwars met grenen planken verdubbeld.

In de rechtstaande stijlen plaatst men ogen om de klippen te kunnen vergrendelen. Dit om te beletten dat bij hevig vriezen het ijs tussen de slagen zou komen en aldus een omgekeerde werking zou toelaten.

De rechtstaande muren tussen de twee soutmuren zal men sluiten met een **verwulf** of **vaute** van één steen, waartegen vervolgens de

rechtstaande muren moeten opgezet worden, scherp, in de vorm van een **ezelsrug**.

De twee conterforten aan het stortebedde moeten aangelegd worden met in de **spronk** 2 stenen en 4 stenen breed, de 6 andere dito 2 stenen in de spronk en 2 stenen breed.

Na het afwerken van het metselwerk dient erop gelet dat aan beide zijden van de vleugels en achter de conterforten de putten gevuld worden met vette, schone aarde.

Voor het metselwerk zullen circa 21.000 Rupelmondse grote stenen en 28 zakken kalk nodig zijn.

De kosten van materiaal en werk zullen om en bij de 78 pond courant bedragen (3).

ERIK DE SMET
Eeklo.

- (1) RAG, Fonds Assenede, n° 146.

„Memoire van bewerkinge tot het maken van een steene klipbuyze voor den Oostragel aan de Langer-Leedsche Poort omtrent de Kreeke de Guylkens, ..., door de Parochie van Wachtebeeke zouden worden gemaakt tot ontlastinge des waters van een gedeelte den zelve Parochie”.

Uit „Ons Meetjesland” 5e-jrg. nr. 3 - 1972.

Tijdschrift voor Heemschut, Volkskunde en Geschiedenis, uitgegeven bij Romano Tondat - Eeklo D.E. & L.G.

- (2) 4 sijkhouten, lang 14 voet, 6 op 8 duim dik, van elk of grenen, scherp gekapt of gezaagd.

2 dito, lang 9 v, dik als voor.

2 dito, lang 7 v, dik als voor.

5 dito, lang 10 v, dik als voor.

- (3) Rijksarch. te Gent, Fonds Assenede, n° 146. Bouwen van een stenen klapbuis, 1780.